

Taiteilijan työn organisointi

5.12.2014

Asianajaja, varatuomari Henri Nieminen
Asianajotoimisto Kasanen ja Vuorinen Oy

Taiteilijan työn organisointi

- ▶ **OSA I** Kuinka valita oma toimintamuoto
- ▶ **OSA II** Sopimusten merkitys
- ▶ **OSA III** Vakuutukset

TYÖN ORGANISOINTI

OSA I Kuinka valita oma toimintamuoto?

Aloittavan taiteilijan peruskysymykset

- ▶ Voiko toimia ilman verokorttia
- ▶ Milloin pitää olla verokortti?
- ▶ Voinko kirjoittaa laskun?
- ▶ Entäpä taiteellisen työn organisointi omaan yritykseen (mihin niistä)?

Vaihtoehdot

KYSYMYS

Toimiako luonnollisena henkilönä ilman rekisteröityä yritystä vai yrityksen puitteissa

* ei ole yhtä oikeaa vastausta JA ainakaan oikea vastaus ei löydy lakikirjasta

* on erilaisia taiteilijoita, erilaista taidetta, erilaisia ostajia, erilaisia yhteistyökumppaneita jne.

Taiteellinen toiminta ilman yritystä - ”vain verokortilla työskentely”

- ▶ Ei perusteta omaa yritystä taiteellista toimintaa varten
- ▶ Verotus tuloverolain (”TVL”) mukaan, eli kuten normaalissa palkkatuloissa verokortilla toimittaessa (esim. taideopettaja)
- ▶ Esitötetty veroilmoitus
 - taiteeseen liittyvät tulonhankkimiskulut vähennetään verotuksessa 15 lomakkeelle tai erilliseen selvitykseen, joka liitetään esitötettyyn veroilmoitukseen
 - samalla ilmoitetaan omat teosmyynnit
 - verokortilla maksetun palkkatyön tulot jo verottajalla, ”tarkasta esitötetty veroilmoitus”
- ▶ Muista ilmoittaa taiteen myyntitulot verottajalle: on vaarallisempaa salata tulo verottajalta, kuin ilmoittaa se ”väärässä paikassa”

Yksityinen elinkeinonharjoittaja (”toiminimi”)

- Elinkeinoa harjoitetaan omissa nimissä ”toiminimellä” (Y-tunnus)
- Ammatinharjoittajalla yhdenkertainen kirjanpito (tekee työn itse, ei juuri ulkopuolista työvoimaa/työntekijöitä, ei pysyvää toimipaikkaa)
- Liikkeenharjoittajalla kahdenkertainen kirjanpito (ulkopuolista työvoimaa, pysyvä toimipaikka)
- Kaikki sopimukset sitovat henkilökohtaisesti
- Vastaa kaikella omaisuudellaan elinkeinotoiminnan sopimuksista ja siinä toiminnassa aiheutuvista vahingoista
- Toiminimen omaisuus ei siten ole erillistä yrittäjän henkilökohtaisesta omaisuudesta muutoin kuin kirjanpidollisesti
- Vaikka kirjanpidossa elinkeinovarallisuus ja yksityisvarallisuus erotetaan, kyse on *varallisuuskokonaisuudesta*, jolla vastataan kaikista sitoumuksista
- Myös yksityiselämän sitoumuksista vastataan elinkeinovarallisuudella!
- Toiminimi voi muodostua esim. elinkeinonharjoittajan omasta nimestä tai siitä yhdistettynä harjoitettavaan toimintaan. Se voi olla myös keksitty sana.

Tmi

- minkälaiseen taiteelliseen toimintaan sopii?

Toiminimellä työskentely sopii usein aloittavalle pienyrittäjälle

- toiminta ei vaadi suuria pääomia
- ei vaadita kalliita laitteita/työvälineitä
- kirjapito ulkopuoliselle!

Toiminnan riskit?

*pienet yksittäiset teokset

- yksikköhinta kohtuullinen - paljon teosmyyntejä vuodessa

vs.

- suuri ja kallis tilausteos, - yksi/muutama myynti vuodessa

Perustaminen: Perustamisilmoitus kaupparekisteriin ja Verohallintoon

Erityiskysymys / luonnollinen henkilö ja Tmi

ARVONLISÄVEROVELVOLLISUUS

*Liikevaihto yli 8.500 e

- ▶ Verovelvollisuuden alarajaan ei vaikuta yrityksen toimintamuoto. Jos tilikauden liikevaihto ylittää 8 500 euron rajan, on koko tilikauden myynnistä suoritettava arvonlisävero. Jos liikevaihto on enintään 8 500 euroa, elinkeinonharjoittajan ei tarvitse ilmoittautua verovelvolliseksi. Euromääräinen alaraja on sama, vaikka toiminta aloitettaisiin kesken tilikauden.
- ▶ Jos jälkeinpäin havaitaan, että verovelvolliseksi ilmoittautuneen liikevaihto jää tilikaudelta alle 8 500 euron, hänet poistetaan rekisteristä vain, jos hän sitä vaatii. Poistaminen tapahtuu aikaisintaan siitä päivästä lukien, jolloin vaatimus saapuu Verohallintoon, eikä maksettuja veroja palauteta tai tehtyjä maksuunpanopäätöksiä kumota.
- ▶ Jos taas elinkeinonharjoittaja on arvioinut liikevaihtonsa liian pieneksi ja 8 500 euron alaraja ylittyy, hänet merkitään verovelvolliseksi kyseessä olevan tilikauden alusta tai, jos toiminta on alkanut kesken tilikauden, aloittamispäivästä.

Avoin yhtiö (Ay) ja kommandiittiyhtiö (Ky) = henkilöyhtiöt

- ▶ **Ay:ssä** vähintään 2 yhtiömiestä
- ▶ Ay:ssä alkusijoitukseksi riittää yhtiömiehen työpanos
- ▶ Yhtiömiehet vastaavat sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudellaan

- ▶ **Ky:ssä** vastuunalainen yhtiömies ja äänetön yhtiömies
- ▶ Äänettömältä yhtiömieheltä vaaditaan rahaa tai muuta omaisuutta sijoituksena yhtiöön
- ▶ Äänetön yhtiömies (kommandiitti) vastaa vain sijoittamallaan panoksella
- ▶ Vastuunalainen yhtiömies vastaa sitoumuksista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan

Kenelle sopii?

- ▶ Oikeudellinen vastuu yhtiömiehillä on laaja
- ▶ Vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yhtiön sitoumuksista yhdessä tasavertaisesti
 - jos yksi tekee sitoumuksen myös muut vastaavat siitä
 - oikeudellinen vastuu on laaja
- ▶ ”Henkilöyhtiöt ovat sopivia perheyrittysten yritysmuotoja, koska yhtiömiesten välillä tulee olla erittäin suuri luottamus”

Perustaminen: yhtiösopimus (!), rekisteröinti kaupparekisteriin ja Verohallintoon

Osakeyhtiö (Oy)

”Yhtiötä tarvitaan pääoman keräämisen yritystoimintaa ajatellen”

- ▶ Itsenäinen oikeushenkilö
- ▶ Rajoitettu vastuu
- ▶ Osakkailla ei henkilökohtaista vastuuta yhtiön sitoumuksista - vrt. itsenäinen ammatinharjoittaja tai henkilöyhtiö
(Huom. henkilökohtaiset takaukset, joita usein edellytetään toiminnassa)
- ▶ Oy kantaa ja vastaa itsenäisesti
- ▶ Omat ja yrityksen rahat pidettävä erillään
- ▶ Rajoitettu mahdollisuus nostaa varoja - osinkoa vain, jos Oy tuottaa voittoa (palkkaa toki voi nostaa)

Minkälaiseen taiteelliseen toimintaan sopii?

- ▶ Tarvitaan pääomaa teoksiin, lainoja ulkopuolisilta?
- ▶ ”Isot ja kalliit” taideteokset, joiden tekeminen vaatii pääomia
- ▶ Paljon yhteistyökumppaneita (kuvanveistäjät, valotaide, julkiset tilausteokset)
- ▶ Taidemaalarin taiteellinen toiminta - miksi pitäisi? - miksikäs ei?
- ▶ Paljon omia alihankkijoita (”yrityksiä”) tai työntekijöitä
- ▶ Toiminnan riskit haltuun / suojaudutaan sopimusriskiltä
 - raaka-aineiden hinnanvaihtelut
 - kuka ostaa materiaalit kalliissa teoksessa
 - mikä teoksen myyntihinta
 - kunnolliset liiketoimintasopimukset tilaajan ja alihankkijoiden kanssa

HUOMIOITAVAA

Osakeyhtiö vaatii taiteilijalta myös muuta kuin taiteellista kykyä ja korkeita visioita!

- Hallitus / hallituksen kokoukset
- Yhtiökokous
- Takaukset
- Hyvä hallinto (pankkien vaateet), byrokratia
- Rahojen ottaminen ”kuin omalta tililtä” = yhtiön tililtä ---- ongelmia tiedossa!
- Varojen ja vastuiden erillisuus

Perustaminen

- ▶ Voi perustaa yksin tai useampien kanssa
- ▶ Perustamissopimus, joka sisältää yhtiöjärjestyksen
- ▶ Yhtiöjärjestyksessä oltava ainakin: toiminimi, kotipaikka, toimiala
 - yleensä määräykset hallituksen jäsenistä, toimitusjohtajasta, tilintarkastuksesta, tilikaudesta, osakkeiden määrästä, hinnasta ja maksupäivästä sekä tiedot perustettavan yhtiön osakkeiden merkitsijöistä (osakas)
- ▶ Osakassopimus (ei pakollinen, mutta kannattaa tehdä - miksi muka?)
- ▶ Rekisteröinti kaupparekisteriin 3 kk kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta (rekisteröinnillä oikeuskelpoisuus)
- ▶ Oy:n osakepääoma (min. 2.500e) tulee olla maksettu ennen kuin Oy:n rekisteröinti hyväksytään kaupparekisterissä
- ▶ voitonjako / osingot / verohyöty

OSUUSKUNTA

Tarkoitus

Osuuskunnan jäsenten taloudenpidon ja elinkeinon tukemiseksi harjoitetaan taloudellista toimintaa siten, että jäsenet osallistuvat siihen käyttämällä yhteisiä palveluita.

Osuustoiminnan tausta maatalous, ja -pankkitoiminnassa, puhelin- vesi ja -sähköosuuskunnissa

Mukaan tulleet pienosuuskunnat, erilaiset ”taiteilijaosuuskunnat”

Pellervo-Seura:

”Osuustoiminta edellyttää paitsi talouden taitoja myös sosiaalista mieltä. Samanhenkisen ryhmän kokoaminen ja yhteisen yrityksen perustaminen on hankalaa, jos ei kykene tiimityöskentelyyn. Yritykseen on löydettävä kumppaneita, joiden kanssa toiminta lähtee käyntiin”

Uusi osuuskuntalaki 1.1.2014

- ▶ Osuuskunta on yhtiömuoto, jonka tarkoituksena on sen jäsenistön taloudenpidon tai elinkeinon tukeminen harjoittamalla taloudellista toimintaa siten, että osuuskunnan jäsenet käyttävät hyväkseen osuuskunnan tarjoamia palveluita. Toiminnan tarkoituksesta voi säännöissä määrätä toisin. Osuuskunnan voi mieltää eräänlaisena aatteellisen yhdistyksen liiketoiminnallisena vastinparina, jonka sääntely on melko samanlaista kuin osakeyhtiöissä. Osuuskunnalla ei ole kiinteää osuuspääomaa, vaan se vaihtelee jäsenmäärän mukaan. Jäseneksi voi periaatteessa liittyä kuka tahansa, joskin osuuskunnan säännöissä voidaan määritellä edellytyksiä. Uudet jäsenet hyväksyy hallitus. Osuuskunnan jäsenet käyttävät osuuskunnassa samankaltaista valtaa kuin osakeyhtiön osakkeenomistajat.
- ▶ (lähde: Suomen Yrittäjät - ”yrittajat.fi”))

Kuka voi perustaa

- ▶ 1 tai useampi voi perustaa
- ▶ Osuuspääomaa ei ennalta määrätty (osuuspääoma muodostuu osuusmaksujen summasta)
- ▶ Itsenäinen oikeushenkilö - ”kantaa ja vastaa itse ja omalla varallisuudellaan”
- ▶ Osuuskunnan jäsenellä ei lähtökohtaisesti vastuuta osuuskunnan sitoumuksista - jäsenen rajoitettu vastuu (osuusmaksupanokset)
 - vrt. itsenäinen ammatinharjoittaja - vrt. Oy
 - henkilökohtaiset osuuskunnan hyväksi tehdyt takaukset poikkeuksena!
- ▶ Osuuskunnan kokous / ”ääni ja jäsen” -periaate, jäsenet valitsevat hallituksen
- ▶ Hallitus, jossa 1-7 jäsentä, hallitus huolehtii hallinnoista edustaa osuuskuntaan suhteessa ulkopuolisiin, Voi olla toimitusjohtaja hoitamassa juoksevaa hallintoa (ei pakollista)
- ▶ Voitonjako ylijäämän palautuksena tai osuuspääoman korkona

(voi maksaa palkkaa jäsenelle)

Kenelle sopii?

- ▶ Osuuskunta sopii esimerkiksi asiantuntijaryhmille, kulttuuri- ja hyvinvointipalvelujen tuottamiseen, käännöspalveluihin. Esimerkiksi jokainen jäsen voi harjoittaa omaa tointa, ja osuuskunta hoitaa vain laskutuksen, kirjanpidon sekä vastaa markkinoinnista
(lähde: Perustamisopas alkaville yrittäjille)

Minkälaiseen taiteelliseen toimintaan sopii?

- ▶ Useimmiten taiteen alan osuuskunnat liittyneet esittävään taiteeseen, kuten musikoihin, teatteriin
- ▶ Taidekäsityöläisten osuuskunta?
- ▶ Taidemaalarien osuuskunta?
- ▶ Entäpä suurten/kalliiden teosten tekijät
 - suuret julkiset teokset?
 - alihankintaa vaativat teokset?
 - työntekijöitä vaativat teokset?
- ▶ Kirjanpidon järjestämisen haasteet
- ▶ Vastuu ongelmatilanteessa - ”jäsenen pronssiteoshanke epäonnistui - mutta kuka siitä vastaa?

Huomioitavaa

- ▶ Tähän mennessä (työ)osuuskunnat toimineet lähinnä hoiva- ja hoitotyössä, siivouksessa, remonteissa ja esim. tulkkauksessa.
- ▶ Taiteellinen toiminta? - taiteilijoiden yhtenäinen kokonaisuus?
- ▶ Sopiiko oma luomistyö muiden jäsenten kanssa yksin?
- ▶ Yhteinen liikeidea, jota kaikki toteuttavat osaltaan vs. kukin tekee omia teoksiaan ja myy niitä parhaansa mukaan
- ▶ Yhteisen riskin ongelma/ yhden virhe - koko osuuskunnan vastuu (oikeushenkilön vastuu)
- ▶ Harkittava tarkkaan kenen kanssa perustaa osuuskunnan
 - taidelaji, teokset/palvelut, ostajat, yhteistyökumppanit

Osuuskunnan perustaminen

- ▶ Rekisteröidään kaupparekisteriin
- ▶ Perustamiskirja
- ▶ Osuuskunta on ilmoitettava rekisteröitäväksi 3 kk kuluessa perustamiskirjan allekirjoittamisesta uhalla, että perustaminen raukeaa.
- ▶ Osuuskunta oikeushenkilönä puolestaan syntyy vasta rekisterimerkinnällä.
- ▶ Osuuskunta ei ole ennen rekisteröimistä oikeuskelpoinen eli se ei voi hankkia oikeuksia tai tehdä sitoumuksia omissa nimissään.
- ▶ Ennen rekisteröimistä mahdollisesti syntyneistä velvoitteista vastaavat lähtökohtaisesti toimeen osallistuneet tai siitä päättäneet yhteisvastuullisesti.

TYÖN ORGANISOINTI

OSA II Sopimusten merkitys

Sopimusten merkitys

Mikä on sopimus?

”Kahden tai useamman oikeussubjektin välinen oikeudellinen toimi, joilla luodaan oikeuksia ja velvoitteita sopimuksen osapuolille”

Miten sopimus syntyy?

- a) Tarjous-vastaus mekanismi (oikeustoimilaki)
- b) Sopimusneuvottelujen seurauksena, kun osapuolet saavuttavat yksimielisyyden sopimuksen sisällöstä
 - viimeistään, kun nimet laitetaan paperiin

Sopimusten merkitys

Ei ole taloudellista liiketoimintaa ilman jonkinlaista yhteisymmärrystä kahden tahon välillä = sopimus

- ▶ Sopimusten merkitystä ei pidä vähätellä
- ▶ Älä aloita työtäsi ilman sopimusta
- ▶ Vaikka suullinen sopimuskin on pätevä, voi niistä aiheutua ongelmia (“ihmiset kuolevat, johtajat vaihtuvat jne”)
- ▶ Sopimusriita
 - ylimääräinen työ
 - mielipaha
 - taloudellinen riski
 - uhkaa koko toimintaa?

Sopimusten merkitys

KUKA SOLMII SOPIMUKSEN?

Pidä huoli, että sopimuksessa on kirjattu oikeat sopimuksen sopijapuolet

- a) henkilö työskentelee Oy:n kautta?
- b) henkilö työskentelee toiminimellä?
- c) ei ole yritystä lainkaan?

”kuka tilaa keneltä ja mitä”

”osapuolten nimet, Y-tunnukset, yhteystiedot”

Sopimusten merkitys

- ▶ Yritysmuodolla on keskeinen merkitys vastuukysymyksissä (Oy vs. Tmi)
- ▶ Sillä, kuka on sopimuksen osapuoli, on ratkaiseva merkitys siinä, kehen sopimukseen perustuvat oikeudelliset vaatimukset puolin ja toisin kohdistuvat
- ▶ Vaatimus sopimuksen ”oikeasta” täyttämistä kohdistetaan sopimuskumppaniin
- ▶ Vaatimus sopimusrikkomuksen perusteella kohdistetaan sopimuskumppaniin
 - vaikeuttaa riitelyä, kun ei tiedä, kuka on tilaaja
 - vaikeuttaa riitelyä, kun ei tiedä, kenet pitäisi haastaa oikeuteen

Sopimusten merkitys

Sopimusoikeudellinen vastuu

- ▶ ”pacta sunt servanda”
- ▶ sopimukset on pidettävä
- ▶ vastuu syntyy, kun toinen sopijapuoli ei täytä omia sopimusvelvoitteitaan (sopimusrikkomus)

Sopimusten merkitys

- mitä vahinkoja sopimussuhteessa korvataan?

Lähtökohta sopimussuhteissa

- ▶ Esinevahingot, henkilövahingot ja varallisuusvahingot
- ▶ ”Positiivinen sopimusetu” - vahingonkärsijä asetetaan siihen asemaan kuin hän sopimuksen virheettömän täyttämisen jälkeen olisi ollut
- ▶ ”Negatiivinen sopimusetu” - korvataan sopimuksen valmistelutoimien kustannukset (koskee lähinnä pätemättömiä sopimuksia tai sopimuksetekotuottamusta)

Vastuutilanteet käytännössä

ESIMERKKI

Kaupunki X tilaa taiteilija A:lta taideteoksen ja tehdään sopimus tästä

- ▶ jos taideteoksen toteuttamista koskevan sopimuksen täyttämässä voidaan käyttää alihankkijoita (yrittäjä) tai omia työntekijöitä, vastuu virheistä silti aina taiteilija A:n
- ▶ A vastaa suhteessa X:ään sen omien sopimusvelvoitteiden (taideteoksen tilaus) täyttämisestä, vaikka A sinänsä luvallisesti käyttäisi alihankintaa/työntekijöitä
- ▶ Jos alihankkija/työntekijä tekee virheitä, vastaa taiteilija A niistä
- ▶ Jos taas tilaaja X tekee sopimuksia suoraan eri alihankkijoiden/työntekijöiden kanssa, kyse on niiden välisestä sopimussuhteesta ja sen oikeussuhteen mahdollisista vastuista puolin ja toisin (hyvä A:lle)

Vastuutilanteet käytännössä

- ▶ Taiteilija A:n ja tämän oman alihankkijan/ työntekijän välillä itsenäinen oikeussuhde, joka perustuu *sopimukseen*
- ▶ Mahdollinen korvausvastuu näiden keskinäisessä oikeussuhteessa?
 - Taiteilija A --- alihankkija (yleinen sopimusvastuu)
 - Taiteilija A --- työntekijä (TSL:n mukainen rajoitettu vastuu)
- ▶ HUOM! Omalla yritysmuodolla on vaikutusta vastuukysymyksiin, jos sopimusriski kostahtuu - suoritustuomio, konkurssi (Oy vs. tmi)

Taiteilijan (A) ja tilaajan (X) välinen sopimusvastuu

”Täyden korvauksen” -periaate

- ▶ Korvattava kaikki toteennäytetyt vahingot
- ▶ Syy-yhteyden -vaatimus
- ▶ Ennakoimattomia vahinkoja ei korvata
- ▶ Henkilö-, esine-, ja varallisuusvahingot
- ▶ Ongelmana välittömien ja välillisten vahinkojen rajanveto?
--- ei aina selkää, mikä välillistä ja mikä välitöntä vahinkoa

Välitön vahinko

- ▶ Sopimusrikkomuksen selvittely- ja reklamaatiokulut
- ▶ Virheelliseen suorituksen korjaamiskulut
- ▶ ”hinnanero” (saamatta jääneen suorituksen positiivinen arvo)

Välillinen vahinko

- ▶ Sopimuksen kohteen käytön estymisestä seuraava tulojen menetys
 - tilaaja X ei saa teosta taiteilija A:lta sovitussa ajassa, mistä johtuen hän menettää näyttelyn pääsylipputulot...
- ▶ Loukatun osapuolen (X) muiden sopimussuhteiden häiriintyminen
 - ei juuri oikeuskäytäntöä taidealojen riidoista
 - tapauskohtainen harkinta riippuen sopimuksen laadusta

Erityiskysymyksiä

- suuren tilausteoksen sopimukset

Kysymyksiä

Tilataanko teos ”avaimet käteen” periaatteella

Onko mahdollista sopia ”vain omasta taiteellisesta työsuorituksesta”?

- luonnokset teoksesta, eri osien yhteen liittäminen, teoksen viimeistely

Jos tilataan koko teos, kuka vastaa pystytyksestä/ripustuksesta?

Kuka toimittaa teoksen paikalle / kenen vastuulla kuljetus?

Erityiskysymyksiä

- suuren tilausteoksen sopimukset

Huomioitavaa suurissa tilausteoksissa (pelkästään oman työn osuutta ei ole ollut mahdollista sopia erikseen)

- ▶ teoksen ”oikea” hinnoittelu
- ▶ materiaalit
- ▶ Ulkopuolinen työvoima/työntekijät
- ▶ ulkopuolisen alihankkijan kulut
- ▶ oman työn osuus (taiteilijan osuus)
- ▶ teoksen myyntihinnan pitää riittää kaikkeen!
- ▶ muutokset po. kuluissa pois taiteilijalle jäävästä osuudesta
- ▶ taiteilijan osuudesta pitää kattaa muut kulut (YEL, työhuone, puhelin jne.)
- ▶ jos taas teos on jo valmiiksi tehty, sen kulut ovat jo selvillä ja hinnoittelu helpompaa - saat ostaa teokseni hinnalla x (”halvemmalla ei voi myydä, jottei tule tappiota”)
- ▶ Oy vastuiden kannalta ”turvallis” tapa

Erityiskysymyksiä

VASTUUNRAJOITUEHDOT SOPIMUKSISSA

Varsin tyypillisiä osana yritysten liikesopimuksia

Rajataan vastuu tiettyyn euromäärään

- ”osapuolten korvausvastuu enintään 10.000 euroa”

Rajataan vastuu tiettyyn vahinkolajin

- ”myyjä ei vastaa sopimusrikkomuksen aiheuttamasta välillisestä vahingosta”

- onko ehto symmetrinen, eli voimassa puolin ja toisin (tarkasta)?

Erityiskysymyksiä

SOPIMUSSAKOT

- ▶ Sopimusrikkomuksen varalle määritelty tietty sopimussakko /euromäärä
- ▶ Vahingonkorvauksen näyttöongelmat vältetään
- ▶ Sovitaan sen varalta, että sopimussuoritus on virheellinen - ”suorituksen tehoste”
- ▶ Ei tarvitse ottaa kantaa aiheutuneeseen todelliseen vahinkoon
- ▶ Voidaan myös sopia, että korvataan kaikki vahingot + tietty sopimussakko
- ▶ Onko aina symmetrinen? (tarkasta)

Erityiskysymyksiä

VÄLITYSLAUSEKKEET

- ▶ Sovitaan sopimukseen sovellettavasta laista
(vertaa Suomen laki vs. Venäjän laki)
- ▶ Sovitaan sopimuksesta johtuvien riitojen oikeuspaikasta
(vertaa: Helsingin käräjäoikeus vs. Milanon alioikeus)
- ▶ Sovitaan vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta yleiselle tuomioistuimelle - ns. välimiesmenettely
*kalliita, nopeita, ei valitusoikeutta, täytäntöön pantavissa kuten tavallinen tuomio

TYÖN ORGANISOINTI

OSA III Vakuutukset

YEL

- ▶ Yrittäjä vastaa itse oman eläkevakuutuksensa järjestämisestä.
- ▶ Yrittäjä vakuuttaa toimintansa yrittäjän eläkelain (YEL) mukaisesti.
- ▶ Vakuutus on pakollinen kun yrittäjä täyttää eläkelain piiriin kuulumisen edellytykset - se on otettava kuuden kuukauden kuluessa yritystoiminnan alkamisesta.
- ▶ YEL työeläkevakuutusyhtiöstä tai eläkekassasta, jos hänen alalla toimii sellainen.
- ▶ Yrittäjäksi katsotaan henkilö, jonka työskentely ei tapahdu työ- tai virkasuhteessa. Muut edellytykset lain piiriin kuulumiseen ovat:
 - yrittäjä on 18-67-vuotias
 - yritystoiminta on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään 4 kk
 - arvioitu työtulo on vähintään 7 430,59 euroa vuodessa (2014).
- ▶ YEL:n mukaan vakuutetaan ammatin- ja liikkeenharjoittaja, avoimen yhtiön yhtiömies ja kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies. Myös osakeyhtiössä johtavassa asemassa oleva henkilö, joka omistaa yksin yli 30 prosenttia tai perheenjäsenten kanssa yli puolet yhtiöstä tai äänivallasta, on vakuutettava YEL:n mukaan.

Yrittäjä kustantaa eläketurvansa itse maksamalla YEL-vakuutusmaksua

- ▶ YEL-työtulo on vakuutuksen perusta.
- ▶ Työtulon perusteella lasketaan vakuutusmaksu.
- ▶ Vakuutusmaksu määräytyy työtulon mukaan (n. 23 % työtulosta, uusilla yrittäjillä alennusta)
- ▶ ”YEL:n mukaisen työtulon on vastattava sellaista palkkaa, joka olisi maksettava, jos yrittäjän työn tekisi joku toinen yhtä ammattitaitoinen henkilö yrittäjän sijasta tai joka keskimäärin vastaa kyseisestä työstä maksettua korvausta” (Lähde: Eläketurvakeskus”).
- ▶ YEL:ssä tarkoitetun työtulon on vastattava yrittäjän työpanoksen taloudellista arvoa, eikä esim. yritystoiminnan taloudellista tulosta. Työtulo ei suoraan perustu esimerkiksi yrityksen liikevaihtoon tai verotuksessa todettuun ansiotuloon (voivat auttaa määrittämään työtulon sopivalle tasolle).
- ▶ Eläkelaitos vahvistaa yrittäjän hakemuksesta eläkkeen ja vakuutusmaksun perusteena olevan YEL-työtulon. Jos yrittäjän työpanoksessa tapahtuu muutoksia, yrittäjä sopii eläkelaitoksensa kanssa uudesta työtulosta ajassa eteenpäin.
- ▶ Työtulo vaikuttaa yrittäjien muuhun sosiaaliturvaan. Työttömyyskorvauksen, sairauspäivärahan ja vanhempainpäivärahojen määrä lasketaan hakijan YEL-työtulon perusteella.
- ▶ Työttömyysturvan edellytys vähintään 8.520 euron työtulo (jolla vakuutusmaksu n. 165 e/kk)

Yrittäjän työtulo vuonna 2014

Eläketurvakeskuksen ohjeet yrittäjän työtulon määrittämiseksi 1.1.2014 alkaen

► 9132 a Suomen Taiteilijaseura

Kuvataiteilijoiden myyntitulot saattavat vaihdella huomattavasti. On myös varsin tavanomaista, että päätoimisellakin kuvataiteilijalla on itsenäisen toimintansa ohella työsuhteinen sivutoimi (esimerkiksi taideopettaja). Tällöin kuvataiteilijan yrittäjätyö saattaa yrittäjäeläkelain näkökulmasta olla lähinnä sivutoimiseksi katsottavaa. Kuvataiteilijan yrittäjäeläkkeen perusteena oleva työtulo määritellään kuvataiteilijan vuosimyynnin perusteella:

Vuosimyynni, euroa/v Yrittäjän työtulo, euroa/v

- 10 000	- 6 900
10 000 - 20 000	6 900 - 9 000
20 000 - 30 000	9 000 - 11 000
30 000 - 40 000	11 000 - 14 000
40 000 -	14 000 -

Taulukossa tarkoitetaan vuosimyyntiä, josta on vähennetty taiteellisen toiminnan aiheuttamat kustannukset.

Tuleeko sivutoimisen yrittäjän ottaa YEL-vakuutus?

- ▶ Vaikka yrittäjä on työsuhteessa ja hänen yritystoimintansa on vain sivutoimista, hänen tulee ottaa YEL-vakuutus, jos hänen yrittäjätoimintansa työpanos ylittää vähintään YEL-työtulon alarajaan (7.430e).

(Lähde: Veritas)

- tulkintavaikeudet käytännössä?

Muut vakuutukset

- ▶ Taiteilijan tulisi selvittää pakollisen eläkevakuuttamisen (YEL) ohessa myös oman toiminnan vakuuttaminen erilaisten vahinkojen varalle (Yritysvakuutukset)
- ▶ Kyse ei ole harrastelusta vaan elinkeinoista - kotivakuutus ei riitä mihinkään!
- ▶ Oikeusturvavakuutus, vastuuvakuutus, tapaturmavakuutus, keskeytysvakuutus
- ▶ Näyttelyvakuutukset?
- ▶ Selvitä toiminnan riskit etukäteen:

On eri asia myydä yksittäinen teos hinnalla 800e kuin sopia suuren alihankintaa edellyttävän teoksen toimittamisesta määräajassa osana laajaa sopimuskokonaisuutta tilaajana olevalle kunnalle tai kauppakeskukselle

FIN